

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I dag er betingelsen for at opnå militærnægterstatus, at den værnepligtige senest 4 uger efter indkaldelsesordrens modtagelse skal begære sig overflyttet til civilt arbejde ledsaget af fornødne oplysninger og dokumentation. En sådan begæring bliver normalt altid imødekommet. I perioden fra afslutningen af 4-ugers fristen, til den værnepligtige skal møde på tjenestestedet ved forsvaret eller civilforsvaret, er det vanskeligere at blive overflyttet til civilt arbejde, men ansøgninger herom vil, selv om de er indgivet for sent, i de fleste tilfælde blive imødekommet.

Såfremt en værnepligtig imidlertid indgiver ansøgning om at blive overflyttet til civilt arbejde efter, at den pågældende er begyndt at aftjene værnepligten, vil anmodningen altid blive afslået. Såfremt den pågældende alligevel insisterer på, at militærtjenesten strider mod hans samvittighed, eller vedkommende ikke kan indordne sig under de forhold, som gælder for aftjening af værnepligten ved forsvaret eller civilforsvaret, har vedkommende kun mulighed for enten at desertere eller at søge at blive efterkasseret. Såfremt der ikke er legemlige forhold, der taler for efterkassation – og det vil der normalt ikke være for den gruppe af værnepligtige, der her er tale om – er den eneste lovlige vej ud af den militære værnepligt indlæggelse på Militærpsykiatrisk Afdeling på Rigshospitalet med efterfølgende kassation.

Ca. 300 værnepligtige undersøges årligt af Rigshospitalets Militærpsykiatriske Afdeling (se bilag 1), og heraf efterkasseres ca. 200.

I en kommentar til Ritzau den 26. februar 1987 til disse tal for indlæggelser af psykiske årsager siger lederen af Rigshospitalets Militærpsykiatriske Afdeling, Gorm Odden Petersen, bl.a.: »Skønt ⅓ må sendes hjem, er hovedparten ikke syge. Nogle bryder sammen, når de indser, at de skal omgås våben og skal lære at slå ihjel, men flertallet bliver slået ud af sociale problemer, de har slæbt med sig ind i forsvaret. De har klaret sig dårligt i skolen, været arbejdsløse i længere tid og melder sig frivil-

ligt i håb om, at forsvaret kan redde dem ud af deres sociale elendighed. Samtidig har mange en forestilling om, at det hele er fest, farver og gode kammerater. I virkeligheden er der tale om en krævende uddannelse med fysiske og teoretiske krav, som mange har svært ved at håndtere. Så mange unge får et ekstra og unødvendigt hug.«

På denne baggrund foreslår lederen af Rigshospitalets Militærpsykiatriske Afdeling, at der indføres en introduktionsuge for nye værnepligtige, og at pædagogikken i militæret moderniseres, bl.a. ved at gøre de første uger nemmere.

Forslagsstillerne er enige med militærpsykiateren, når denne foreslår, at forsvarets pædagogik skal moderniseres, men en afskaffelse af kadaverdisciplinen sker nok ikke blot ved at indføre en introduktionsuge efterfulgt af nogle uger uden de stropeture, der fortsat indgår som et afgørende element i forsvarets såkaldte pædagogik.

Forslagsstillerne mener heller ikke, det er tilstrækkeligt at indføre en introduktionsuge, hvorunder de værnepligtige kan begære sig overflyttet til civilt arbejde. Erfaringerne viser, at ønsket om overflyttelse til civil værnepligt kommer i hele værnepligtsforløbet med en bølge 6–8 uger efter indkaldelsen og en ny efter 4–5 måneder. Forslagsstillerne foreslår derfor, at der sker en tilbagevenden til den tilstand, der var gældende indtil lov nr. 289 af 10. juni 1976, hvorefter en begrundet ansøgning om overflyttelse til civilt arbejde også under aftjening af værnepligt i forsvaret og civilforsvaret normalt, men ikke altid, blev imødekommet.

Forslagsstillerne konstaterer, at den bestående praksis, som det også blev dokumenteret i tv-udsendelsen den 11. november 1986 udarbejdet af en forhenværende værnepligtig i forsvaret, Per Kaae, og som det fremgår af ovenstående citat fra militærpsykiateren Gorm Odden Petersen, medfører, at en værnepligtig, som af samvittigheds- eller andre tungtvejende grunde ønsker at blive hjemsendt, kun kan opnå dette gennem indlæggelse på Militærpsykiatrisk Afdeling og med en psykiatrisk diagnose i hånden som prisen for hjemsendelsen. En diagnose, der – til trods for at hovedparten